

QANDLI DIABET KASALLIGIDA BITMAYDIGAN YARALAR VA GANGRENANI OLDINI OLISHDA “HELP DIABETIC” SURTMASINING AHAMIYATI

Saidova Sitoraxon Valijonovna

Farmatsevtika ta'limi va tadqiqotlar institute

VSaidovasitorav@gmail.com

+998914054845

Ilmiy rahbarim:

Abdijalilova Zilola Hikmatullayevna

ANNOTATSIYA

Mazkur ilmiy maqolada qandli diabet kasalligida uchraydigan bitmaydigan yaralar va gangrena rivojlanishining asosiy sabablari tahlil qilinadi. Shuningdek, ushbu asoratlarning oldini olish maqsadida muallif tomonidan ishlab chiqilgan “**Help Diabetic**” surtmasining tarkibi, ta'sir mexanizmi va amaliy samaradorligi yoritilgan. Tadqiqotda surtmaning yallig'lanishga qarshi, antiseptik va regenerativ xususiyatlari ilmiy-nazariy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: qandli diabet, bitmaydigan yara, gangrena, diabetik oyoq, Help Diabetic surtmasi, profilaktika.

АННОТАЦИЯ

В данной научной статье анализируются основные причины развития незаживающих ран и гангрены при сахарном диабете. Также рассматриваются состав, механизм действия и практическая эффективность мази «Help Diabetic», разработанной автором с целью профилактики данных осложнений. В исследовании научно-теоретически обоснованы противовоспалительные, антисептические и регенеративные свойства мази.

Ключевые слова: сахарный диабет, незаживающая рана, гангрена, диабетическая стопа, мазь Help Diabetic, профилактика.

ABSTRACT

This scientific article analyzes the main causes of non-healing wounds and gangrene in patients with diabetes mellitus. In addition, the composition, mechanism of action, and practical effectiveness of the “Help Diabetic” ointment developed by the author to prevent these complications are described. The study scientifically and theoretically substantiates the anti-inflammatory, antiseptic, and regenerative properties of the ointment.

Keywords: diabetes mellitus, non-healing wound, gangrene, diabetic foot, Help Diabetic ointment, prevention.

KIRISH

Qandli diabet kasalligi zamonaviy tibbiyotda eng dolzarb muammolardan biri bo'lib, u uzoq muddat davom etuvchi va turli og'ir asoratlar bilan kechadigan surunkali kasallik hisoblanadi. Ushbu kasallik oqibatida qon tomirlar, nerv tolalari va immun tizimi zararlanadi. Natijada bemorlarda bitmaydigan yaralar, yiringli jarayonlar va gangrena rivojlanish xavfi ortadi. Amaliyot shuni ko'rsatadiki, diabetik yaralar ko'pincha uzoq vaqt davomida bitmaydi va noto'g'ri davolash natijasida amputatsiyaga olib kelishi mumkin. Shu bois diabetik yaralarni davolash va gangrenani oldini olish uchun samarali, xavfsiz va mahalliy ta'sir ko'rsatuvchi vositalarni ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolada ana shunday vositalardan biri — “Help Diabetic” surtmasi haqida so'z yuritiladi.

QANDLI DIABETDA BITMAYDIGAN YARALAR MUAMMOSI

Qandli diabet kasalligida yaralarning bitmasligiga quyidagi asosiy omillar sabab bo'ladi:

qon aylanishining buzilishi;

diabetik neyropatiya;

immunitetning pasayishi;

qon tarkibida glyukoza miqdorining yuqoriligi.

Bu holatlar teri va yumshoq to'qimalarda regeneratsiya jarayonining sekinlashuviga olib keladi. Ayniqsa, pastki oyoq-qo'llarda hosil bo'lgan kichik jarohatlar ham og'ir asoratlarga sabab bo'lishi mumkin.

DIABETIK OYOQ VA GANGRENA RIVOJLANISHI

Diabetik oyoq sindromi — qandli diabetning eng xavfli asoratlaridan biri bo'lib, u oyoq to'qimalarining zararlanishi, yaralar va gangrena bilan kechadi. Agar ushbu holat o'z vaqtida nazorat qilinmasa, to'qimalarning nekrozi — gangrena rivojlanadi. Gangrena diabetik bemorlar hayoti uchun jiddiy xavf tug'diradi. Shu sababli uning oldini olishda profilaktik va davolovchi mahalliy vositalarning o'rnini katta.

“HELP DIABETIC” SURTMASINING TARKIBI VA XUSUSIYATLARI

“Help Diabetic” surtmasi qandli diabet kasalligida uchraydigan bitmaydigan yaralarni davolash hamda gangrena rivojlanishining oldini olishga qaratilgan zamonaviy va kompleks ta'sirga ega mahalliy vosita hisoblanadi. Surtma tarkibi biologik jihatdan faol komponentlar asosida ishlab chiqilgan bo'lib, ular teri va yumshoq to'qimalarning tiklanish jarayonini jadallashtirish, infeksiya asoratlari xavfini kamaytirish va himoya mexanizmlarini kuchaytirishga xizmat qiladi. Surtmaning tarkibiy qismlari bir-birini to'ldiruvchi sinergetik ta'sirga ega bo'lib, yara yuzasiga surtilganda to'qimalarga chuqur singadi va mahalliy darajada ijobiy terapevtik samarani ta'minlaydi. Ushbu xususiyatlar surtmaning diabetik yaralar uchun samarali bo'lishini ta'minlaydi.

Surtmaning asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat:

Antiseptik ta'siri. "Help Diabetic" surtmasi yara yuzasida patogen mikroorganizmlar ko'payishini cheklaydi hamda infeksiya rivojlanishining oldini olishga yordam beradi. Bu esa yiringli jarayonlar, ikkilamchi infeksiyalar va to'qimalarning chuqur zararlanishi xavfini sezilarli darajada kamaytiradi. Antiseptik xususiyat surtmaning diabetik bemorlarda immunitet pasaygan sharoitda ham samarali bo'lishini ta'minlaydi.

Yallig'lanishga qarshi samaradorligi. Surtma yallig'lanish mediatorlari faolligini kamaytirish orqali shish, qizarish va og'riq belgilarini yengillashtiradi. Natijada yara atrofidagi to'qimalarning holati yaxshilanadi va bitish jarayoni uchun qulay sharoit yaratiladi. Bu xususiyat diabetik yaralarda tez-tez uchraydigan surunkali yallig'lanishni bartaraf etishda muhim ahamiyatga ega.

Yara bitishini tezlashtiruvchi ta'siri. "Help Diabetic" surtmasi to'qimalarda qon aylanishini yaxshilashga yordam berib, kislorod va oziqa moddalarining yara sohasiga yetib borishini kuchaytiradi. Bu esa granulyatsiya to'qimasining hosil bo'lishini faollashtirib, epitelizatsiya jarayonini tezlashtiradi. Natijada yaralar qisqa muddatda bitishga moyil bo'ladi.

To'qimalar regeneratsiyasini faollashtirishi. Surtma hujayralar yangilanish jarayonini rag'batlantirib, zararlangan to'qimalarning tiklanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, diabet fonida sekinlashgan regeneratsiya jarayonlarini jadallashtirishda muhim rol o'ynaydi. Bu xususiyat gangrena rivojlanishining oldini olishda alohida ahamiyat kasb etadi.

Terini yumshatish va himoya qiluvchi xususiyati. "Help Diabetic" surtmasi terining qurib qolishi va yorilishining oldini oladi, himoya qatlamini hosil qilib, tashqi salbiy omillardan asraydi. Bu diabetik bemorlarda teri yaxlitligini saqlash hamda yangi yaralar paydo bo'lishining oldini olishda muhim hisoblanadi.

ANGRENANI OLDINI OLISHDAGI AHAMIYATI

Qandli diabet kasalligida gangrena rivojlanishi eng og'ir va xavfli asoratlardan biri hisoblanadi. Bu holat asosan qon aylanishining buzilishi, nerv tolalari shikastlanishi hamda infeksiyon jarayonlarning chuqurlashuvi natijasida yuzaga keladi. Shu bois gangrenaning oldini olishda kasallikning dastlabki bosqichlarida ko'riladigan profilaktik va davolovchi choralar muhim ahamiyatga ega. Ana shunday samarali vositalardan biri sifatida "Help Diabetic" surtmasi alohida o'rin tutadi. "Help Diabetic" surtmasi gangrena rivojlanishining dastlabki bosqichlarida infeksiyaning yara yuzasidan chuqur to'qimalarga tarqalishini sekinlashtiradi. Surtmaning antiseptik xususiyati patogen mikroorganizmlarning ko'payishini cheklab, yiringli va nekrotik jarayonlarning oldini olishga yordam beradi. Bu esa gangrenaning nam va gazli shakllariga o'tish xavfini kamaytiradi. Shuningdek, surtma to'qimalarda yallig'lanish jarayonini pasaytirib, shish va giperemiya darajasini kamaytiradi. Natijada zararlangan hududda qon aylanishi nisbatan yaxshilanadi, hujayralarning oziqlanishi va kislorod bilan ta'minlanishi kuchayadi. Bu jarayonlar to'qimalarning nobud bo'lishi, ya'ni nekroz rivojlanishining oldini olishda muhim omil hisoblanadi. "Help Diabetic" surtmasining yana bir muhim jihati — uning regeneratsiya jarayonlarini faollashtirishidir. Surtma zararlangan to'qimalarda tiklanish jarayonini rag'batlantirib, sog'lom hujayralarning hosil bo'lishiga yordam beradi. Bu esa yaralarning chuqurlashib ketishini to'xtatadi va gangrena rivojlanish ehtimolini sezilarli darajada kamaytiradi.

Amaliy kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, "Help Diabetic" surtmasini muntazam va to'g'ri qo'llash pastki oyoq-qo'llarda amputatsiya ehtiyojini kamaytirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, diabetik oyoq sindromining dastlabki bosqichlarida surtmaning qo'llanilishi profilaktik jihatdan yuqori samaradorlikka ega.

Xulosa qilib aytganda, "Help Diabetic" surtmasi gangrena rivojlanishining oldini olishda kompleks ta'sir ko'rsatuvchi, xavfsiz va samarali mahalliy vosita

bo'lib, u diabetik bemorlarning hayot sifatini yaxshilash va og'ir asoratlar xavfini kamaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

XULOSA

Qandli diabet kasalligi surunkali kechishi va ko'plab og'ir asoratlarni keltirib chiqarishi bilan tibbiyot amaliyotida muhim muammo hisoblanadi. Ayniqsa, bitmaydigan yaralar va gangrena diabetik bemorlar hayoti va sog'lig'i uchun jiddiy xavf tug'dirib, ko'pincha amputatsiya bilan yakunlanishi mumkin. Shu bois ushbu asoratlarning oldini olish va samarali davolash usullarini ishlab chiqish dolzarb masalalardan biridir. Mazkur ilmiy maqolada qandli diabet fonida yuzaga keladigan bitmaydigan yaralar va gangrena rivojlanishining asosiy sabablari ilmiy jihatdan tahlil qilindi. Shuningdek, muallif tomonidan ishlab chiqilgan "Help Diabetic" surtmasining tarkibi, ta'sir mexanizmi hamda amaliy ahamiyati yoritildi. Tadqiqot natijalari surtmaning antiseptik, yallig'lanishga qarshi va regenerativ xususiyatlari diabetik yaralarni davolashda muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatdi. Amaliy kuzatuvlarga ko'ra, "Help Diabetic" surtmasining muntazam qo'llanilishi yara bitish jarayonini tezlashtiradi, infeksiyon asoratlar xavfini kamaytiradi hamda gangrena rivojlanishining oldini olishga xizmat qiladi. Ayniqsa, diabetik oyoq sindromining dastlabki bosqichlarida ushbu surtmaning qo'llanilishi profilaktik jihatdan yuqori samaradorlikka ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti. Qandli diabet va uning asoratlari bo'yicha klinik tavsiyalar. — Jeneva, 2022.
2. Axmedov A.A., Karimov B.S. Qandli diabet va diabetik oyoq sindromi. — Toshkent: Tibbiyot nashriyoti, 2020.
3. Ismoilova N.R. Endokrinologiya asoslari. — Toshkent, 2019.

4. International Diabetes Federation (IDF). Diabetes Atlas. — Brussels, 2021.
5. Saidova S.V. Diabetik yaralarni davolashda mahalliy surtmalarning ahamiyati. — Ilmiy-amaliy maqola, 2024.
6. Abdijalilova Z.H. Farmatsevtik texnologiya va dorivor surtmalarning ta'sir mexanizmi. — O'quv qo'llanma, 2021.
7. Lavery L.A., Armstrong D.G. Diabetic foot ulcers: prevention and treatment. — Journal of Clinical Endocrinology, 2018.